

Szegedi emlékek

„Szépséges esztendők”

Vígyszínházi előzőjében idézi fel hétszázötven szegedi pályafutásának eseményeit Miklósy György színművész, akinek oly sokféle arcát láthatta az egykori szegedi közönség, hogy felsorolni is nehéz volna. Sokat játszott a Szegedi Nemzeti Színház színpadán, érthető hát, ha azzal kezd beszélgetésünket, hogy életének legszebb korszaka a szegedi volt. A színészek azok közé tartoznak, akik akkor boldogok, ha sokat dolgozhatnak. Nos, ö köztülül 120 szerepet alakított hét év alatt.

De nemcsak a színház és a szerepek sokasága teszi, hogy oly szívesen emlékezik vissza Szegedre, hanem maga a város is.

— Már megérkezésem napján hamisítatlan szegedi gesztusban volt részem — meséli. — Ahogy betettem a lábam a színházba, azonnal lecsapott rám a néhány éve elhunyt, népszerű, kedves, bohém színész, Káldor Jenő, s ellentmondást nem tűrő hangon közölte velem, hogy nála fogok lakni. Káldorral való gyors barátságom aztán a várossal való kapcsolatomat is egycsapásra közvetlenné, természetessé tette. „Jegyezd meg — oktatott ki Káldor az esti séta alkalmával —, hogy Szegeden három ember számít. Sorrendben (alulról fölfelé): polgármester, főispán, Káldor!”

Kicsi, de végtelenül lelkes társulattal kezdte a munkát Szegeden Miklósy György. Nekí, mint fiatal színésznek — képünkön — sokat jelentett, hogy az első perctől a színház értékes, hasznos tagjának érezhette magát, akire számíthatnak, akire feladatok várnak. A Moszkvai jellem című darabban debütált, Zajcev tisztviselőt alakította jelentős sikerrel. Ez a szerep aztán hozta sorra a többieket — a legkülönbözőbbeket. A jó érzékű, igényes közönség nemhogy zavarta volna, hanem ellenkezőleg, serkentette, bátorította a fiatal Miklósyt, ha színpadra lépett. Sokat segítettek önbizalma kialakításában, színészegettségében, választásában tehetséges, kiváló kollégái is: Rajz János, akire művészi leg és emberileg is mindig lehetett számítani, Sugár Mihály, aki azóta már nyugdíjba ment, de elősegítették fejlődését fiatal színésztársai, Inke László, Domján Edit, Kaló Flórián is, akárcsak Komor István és Dobai Vilmos, vagy a roppant érdekes egyéniségű Barsi Béla. Mindenekfelett azonban Adam Ottó, aki olyan színházat csinált Szegeden, amit színész és közönség még ma is emleget.

— Az életünk szinte a szó szoros értelmében a színházban zajlott le. Átéltük a színházat, minden ízünk érte reszketett. A nagy boldogságok és a nagy szívfájdalmak kora volt ez — sikerekkel, s persze olykor bukásokkal. Kitérő volt a légkör, biztató bennünk, s ennek meg is volt az eredménye. Szép, jó hangulatú előadásokat nyújtottunk a közönségnek. Gorkij, Csiky Gergely, Brody Sándor darabokban játszottam, s közben megmértem.

Színészi súlya, jellemábrázoló ereje, mesterségbeli tudása Szegeden csak növekedett. A Madách Színház meghívása már egy érett színésznek szólt. Négy évig volt a Madách Színház tagja. Innen — Szinetár Miklós hívására — a Petőfi Színház-

hoz szerződött, ahol emlékezetes sikert aratott például a Koldusopera Brownjának és az Egy szerelem három éjszakája szelíd költőjének szerepében. Nyolc esztendeje pedig a Vígyszínházban lép fel.

— A szegedi szépséges évek soha nem ismétlődnek meg. De bennem ma is tovább élnek és munkálnak, s talán még színész lányomban is, aki immár a negyedik színészgenerációt képviseli családukból. Most lesz 100 éve, hogy nagyapám, Miklósy Gyula megnyitotta a színházat Budapesten. Azóta a színészmesterség kenyerét esszük...

— Erről jut eszembe: említette, hogy hobbjaja a főzés...

— Ami másnál a barkácműhely, nálam az a konyha. Imádok főzni és gyűlölök főzni, mert ha csak a lábam teszem be a konyhába, máris egy kilóval nehezebb vagyok. Legújabb gasztronómiai élményem egyébként éppen szegedi, vonatkozású... A napokban eljött hozzám egy nagyon kedves szegedi ismerősöm, Magyar Lászlóné, másnéven Cinci néni. Remek Suhajdát készítettünk együtt. Tudja, Suhajda egy híres szegedi cukrász volt, aki a róla elnevezett mignonszerű, csokoládéval töltött készítményt felfalta.

Egymásra néztünk az öltözőasztal tükreben, s látóztunk rajtuk, hogy gondolatban a Suhajdát ízeletgetjük. Édes ízekkel köszöntött bennünket a távoli Szeged...

Gulay István

Csaknem 4 milliárd forintot költöttünk gyógyszerekre

Elkészült a gyógyszerfelhasználás 1971. évi mérlege. Eszerint a gyógyszerárakban összesen 3 milliárd 894 millió forint értékben vásároltunk gyógyszereket. Az emelkedés — az előző évhez viszonyítva — 7,6 százalékos. Az újabb fogyasztási csúcs azt mutatja, hogy nem sikerült megállítani az indokolatlan gyógyszereszedés divatjának terjedését. A vennyékül, illetve magánvénnyre beszerezett gyógyszerek növekvő mennyisége pedig arra vall, hogy a kelleltnél nagyobb készletek gyűltek össze a „házipatikák” jó részében is.

A „slágercikk” a különböző nyugtató tabletták voltak. Ezekből több, mint 300 millió szem fogyott. (Az előző évhez viszonyított

többség 8,3 százalék.) Mint a szakemberek mondják, a nyugtatók fokozottabb használata világjelenség — jölehet a túlzott, a szükségeset meghaladó fogyasztás károsan hathat a szervezetre. Különösen az intóvosságra, hogy a felhasználás az erősebb hatású nyugtatók irányába tolódott el, ezeknél 14,2 százalékos a növekedés. Elsősorban Andaxinból, Seduxenből emelkedett a forgalom.

Altatókból együttesen 63 960 millió tablettát fogott, 4,5 százalékkal több, mint 1970-ben. Szembetűnően fokozódott az érdeklődés a fogamzásgátló tabletták iránt, amelyekből 1971-ben 86 százalékkal növekedett a forgalom.

Iskola élet-közeiben

Intermezzo

A megbeszélés a művelődési otthon klubtermében véget ért. A látogatók eltávoztak, csupán a Szülői Munkaközösség vezetősége maradt még az asztal mellett néhány perces eszmecsere. A téli este szürkésége elhomályosította az ablakokat, s a folyosóra beáramló hideg, s a balettiskola tanulóinak távoztával a házra boruló csend komorá tette a hangulatot.

Hideg este volt, aki tehet, sietett haza. A ködös levegő az ablakrészen át is kiszívta a klubszobából a meleget, ezért a munkaközösség vezetői sem maradtak soká. Jó negyedóra múltán vették a kabátjukat, és csendes beszélgetés közepette elindultak hazafelé. Azt hitték, hogy egyedüli őrök már a házban, de annál nagyobb volt a meglepetésük, amikor az emeleti folyosóterén egy hét év körüli kislányt láttak — keservesen sírni. Bájós arccskája, csillogó nagy fekete szeme volt, s az egész gyermek felett úrrá lett a rémület. Már vörösrre színezte arcát a lecsurgó könny, s úgy összehúzta magát a széken, hogy szinte egy nagyobbfejű gombócna látszott.

A hazainduló emberek meglepődtek, midőn észrevették:

— Miért sírsz? Miért vagy itt egyedül? — záporoztak a kérdések a kicsihez. — Bántott valaki? Megütöttek?

— Nem! Nem! — mondta szepesgeve a kislány! — Még nem jött el értem anyuka. Lementem a többiekkel a kapuig, hogy megvárjam. S ekkor odajött egy bácsi, meg akart fogni, s azt mondta, ő majd hazavisz. Én ekkor gyorsan visszafutottam...

Hittük is, nem is! Kérleltük; jöjjön velünk, mi nem engedjük bántani! Majd elküldjük a bácsi! De még ekkor se volt hajlandó mozogni. Egy pillanatra ösztönösen egymásra néztünk, hogy mit is csináljunk. S lám, az asszonyi lélek mindent megérez. A társasággal levő asszony ekkor megszólalt:

— Menjünk le, és nézzük meg, hátha ott az ajtóban az a férfi!...

S ott is volt. Negyven-

nyevenöt év körüli, szikár arcú ember, a szesztől dadogva ezt mondta, mikor kérdezték:

— A kislány az enyém. De az anyja elment egy autósul! Tudják miért? Nos, én megvárom míg visszajön! Vigyázok a gyerekre...

Ilyen mondatok után az ember családi tragédiára gondol. Elvált szülők ehhez hasonló esetei jutnak eszébe. A férfi szeretné többször látni a gyermekét, s ezért elmegy megnézni, ha tudja, hogy hol keresse. Az anyja kissé könnyelműbb természetű, de biztosan visszajön később a gyermekért.

Valami belső érzés azonban nyugtalanította a kis csoportot. Felmentek újra a gyermekhez, s felcipeltek magukkal a férfit is. A kislány ismét sírásba kezdett:

— Ó az! Ó az! — mondta keservesen. El akart magával vinni!...

— De ő a Te édesapád, miért félsz tőle?

— Nem az én apukám! Dehogyan apukám! Az én papám az nem ilyen!

A férfiakat elfutotta a méreg:

— Hát kicsoda maga és mit akar? — tették fel az idegennek a kérdést.

— Hazudik a gyerek! Én vagyok az apja!

S ekkor érdekes dolog történt. A mondat végére megérkezett egy fiatal asszony:

— Te jó ég! — mondta megrémülve! — Mi van a kislánnyal? Vendégeim voltak, nem tudtam pontosan érkezni. Mindig megszokott várn. Történt valami?... S ekkor odajött egy bácsi, meg akart fogni, s azt mondta, ő majd hazavisz. Én ekkor gyorsan visszafutottam...

— Anyuka! Ez a bácsi el akart vinni!...

Döbbenetes volt a hatás. Csak nagysokára tette fel az egyik férfi a kérdést:

— Tessék mondani! Ez az ember itt talán a volt férje? Ragaszkodott ahhoz, hogy elvigye a gyermeket!...

Az asszony arcából elfutott a vér:

— El akarta vinni? Hová akarta vinni? Hisz ezt az embert én életemben nem láttam először.

E szavak hallatára az

egyik férfi eltűnt a csoportból. Bement a portásfülkébe a telefonhoz. Pár perc múlva autó állt meg a ház előtt, és két egyenruhás rendőr szállt ki belőle. Az édesanya személyi igazolvánnyal is igazolta maga és kislánya kiletét, miközben a táskájából még a kislánya fényképe is előkerült.

A dolog tehát rendeződött. De a kislány édesanyja még hosszú ideig nem tért magához. Hullottak a könnyei az idegességtől, s folyton csak azt hajtogatta:

— Mi lett volna, ha maguk itt nincsenek és ez az ember magával viszi a gyermekem? Vajon hol keresném most?...

A történet — szerencsére — jól végződött. A héteves kislány az anyukájával indult el haza, az idegen férfi pedig a rendőrökkel távozott. De, ha nem maradott a gyűlés végzetével a munkaközösségi vezetőség, másként is történhetett volna...

— Vigyázzatok jobban a gyermekeitekre, édesanyák!

Bánfalvi József

NAPI KISLEXIKON

a műemlékvédelemről

Centenáriumra készül — mint jelentették — a magyar műemlékvédelem: száz évvel ezelőtt alakult meg a Műemlékek ideiglenes bizottsága.

Pótolhatatlan?

A műemlék a hazai — 1967-ben az építésügyi miniszter állapította meg — meghatározás szerint: hazánk történelmének olyan jellegzetes, pótolhatatlan emléke, amely az ország gazdasági, társadalmi és kulturális fejlődésének tárgyi bizonyítékául szolgál, s kiemelkedő jelentőségű építészeti, történeti, régészeti, képzőművészeti, iparművészeti vagy néprajzi szempontból.

Jellegű?

A műemlékvédelem két, más kategóriába sorolt maradvánnyal is foglalkozik. A műemlékjellegű maradványok meghatározása az előbitől csak annyiban tér el, hogy nem pótolhatatlan, csupán jelentős emlékek nevezetnek. A városképi jelentőségű emlékek még műemlékjellegűnek sem nevezhetők, ám olyan maradvány, amely külső megjelenésénél fogva az adott, jellegzetes városkép kialakításában lényeges szerepet játszik.

Tábla?

A felsorolt emlékeknek több gazdája is van, a tulajdonoson kívül. Az építésügyi miniszter feladata a védelem irányító, szervező és ellenőrző tevékenysége, a művelődési miniszteré a kultúrpolitikai felügyelet, speciális hatósága a Műemléki felügyelőség, míg végül a táblát a ház, szobron stb. az első fokú építésügyi hatóságnak kell elhelyeznie.

A brigád ajándéka

A Nagyalföldi Kutató és Feltáró Üzem szegedi geofizikai kirendeltségének Bajcsy-Zsilinszky szocialista brigádjára nemrég ezer forint értékű játékot vásárolt a Szeged városi alsótárgazatos "nevelőotthonban" elhelyezett gyermekeknek.

A brigád ezen kívül szocialista szerződésben vállalkozott arra, hogy az elköszöveztető időben különféle programokat állítanak össze az intézet kis lakói számára, s rendszeresen patronálják a gyermekeket.

Vöröskőy János:

A FEKETE MACSKA visszatér

19.

A „motorzseniről” — ahogy a tiszték Czukort elkeresztelték — az élelmiszeres kocsi másik utasára fordult a szó. Róla Ebert százados számolt be:

— Utánanéztem az ügynek, amiért Király őrmestert megdorgálták. Még ősszel történt, de sikerült megállapítani a napot. Királyt az ügyeletes szeptember tizenkilencedikén este találta a kiképzőtiszt irodájában. Másnap, amikor kérdőre vonták, bevallotta, hogy a szocialista verseny vizsgakérdéseit másolta le. Ezt a magyarázatot akkor el is fogadták tőle. Én, tegnap óta, nem tudom elfogadni.

— Eszerint az őrmester más okból tartózkodott az irodában?

— Feltétlenül.

— Mi bizonyítja ezt?

— Az, hogy a kérdéseket már tizennyolcadikán elárulta a katonáknak.

A szobában súlyos csend lett.

— Persze — folytatta Ebert —, az igazi okot még nem ismerjük. Tény, hogy a kiképzőtisztnél akkoriban semmiféle bizalmas irat nem volt. Semmi, amiért érdemes lett volna beburjánni az irodába, s lemásolni vagy lefényképezni. Némi

túlzással: Király annyi katonai titkot sem lophatott el abból az irodából, mint egy újságosbódéból!

— Ez nem sok — moolygott Beke. — Egy szobának azonban nemcsak a berendezése lehet fontos. Nemcsak az, amit ott talál valaki.

— Hát mi?

— Ugyan, Paál! Eppen te kérdezed ezt, aki hetente kitér a szomszédod hangos rádiózása ellen? Egy szobának a fala is fontos lehet! Illetve az, ami áthallatszik rajta. Továbbá nagyon érdekes lehet... nagyon érdekes lehet — Beke félreantotta a függönyt, és kimutatott az utcára: ...az ablaka is! Király, természetesen hazudott, amikor a vizsgakérdéseket említette. De miért irányította a figyelmet az íróasztalra? Hisz tudjuk, ez kényes pont, s így veszélyes lehet számára. Nyilvánvalóan azért, hogy elérje arról a pontról, ami valójában érdekelte őt, amiért felkereste az irodát. Mivel a kérdéseket már tizennyolcadikán kiadta, ott kellett legyen tizenhetedikén is. A falak valószínűleg semmit nem mondtak számára, hiszen a szomszédos helyiségek üresek voltak. De, tegyük fel, hogy az ablakból látott valamit, ami izgatta, érdekelte, amire kíváncsi volt...

— Az utcán?

— Vagy a szemközti házban! Egy lakásban, ahova beláthatott.

Ebert keserű grimaszt vágott:

— Végül kislát, hogy az őrmester holmi hálószobai sztriptiz kedvéért szökdösött be az irodába! Egy vetkőző szép lány kedvéért.

— Akik ismerik, ezt könnyen el tudják képzelni róla. Ez a gyengéje.

— A nők?

— Inkább a kislányok...

— Kár — mondta Ebert. — Ha így van, akkor az ügy mégiscsak érdektelen.

(Folytatjuk.)